

Primijeno:	01.08.2024.			
Org. jed.	Klas. znak	Područje	Šifra	Vrijednost
02-	607/24-	92/14	UPI	

OBRAZAC

IZVJEŠTAJ O AKREDITACIJI STUDIJSKOG PROGRAMA „MENADŽMENT U TURIZMU I UGOSTITELJSTVU“

Odlukom Agencije za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja (u daljem tekstu: Agencija) broj 02-607/24-60/7 UPI od 29. maja 2024. godine, imenovana je Komisija za sprovođenje postupka akreditacije master studijskog programa pod nazivom „Menadžment u turizmu i ugostiteljstvu“ u sastavu:

1. Prof. dr Dušan Bobera, redovni profesor na Ekonomskom fakultetu u Subotici, Univerziteta u Novom Sadu, Republika Srbija - predsjednik Komisije;
2. Prof. dr Ines Kersan-Škabić, redovna profesorica na Fakultetu ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“, Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, Republika Hrvatska - članica Komisije i
3. Prof. dr Radomir Stojanović, profesor strukovnih studija na Akademiji strukovnih studija „Zapadna Srbija“ - Užice, Republika Srbija - član Komisije.

Komisija je imala zadatak da razmotri zahtjev Fakulteta za biznis i turizam Budva, Univerziteta Adriatik Bar, za akreditaciju predmetnog studijskog programa, ostalu relevantnu dokumentaciju, te da na osnovu neposredne provjere činjeničnog stanja, dostavi Agenciji Izvještaj o ocjeni kvaliteta studijskog programa, njegove usklađenosti sa akademskim i profesionalnim potrebama i usvojenim standardima i kriterijumima.

Komisija je detaljno proučila zahtjev za akreditaciju studijskog programa „**MENADŽMENT U TURIZMU I UGOSTITELJSTVU**“, kao i drugu priloženu dokumentaciju. U cilju neposredne provjere činjeničnog stanja, Komisija je posjetila Fakultet za biznis i turizam Budva dana 08.07.2024. godine i upoznala se o ukupnim uslovima za realizaciju master studija. Agenda posjete je data u prilogu Izveštaja.

U skladu sa gore navedenim, a na osnovu odredbi Zakona o visokom obrazovanju („Službeni list CG“, br. 44/14, 52/14, 47/15, 40/16, 42/17, 71/17,55/18, 3/19, 17/19, 47/19, 72/19, 74/20, 104/21, 86/22, 125/23 i 33/24), kao i Pravilnika o postupku akreditacije studijskog programa, sadržaju i obliku sertifikata o akreditaciji („Službeni list CG“, br. 96/20 od 24.09.2020. godine), Komisija je Agenciji podnijela Izvještaj o akreditaciji studijskog programa „**MENADŽMENT U TURIZMU I UGOSTITELJSTVU**“, Fakulteta za biznis i turizam Budva, dana 01.08.2024. godine.

I OPŠTI PODACI

Naziv ustanove: UNIVERZITET „ADRIATIK“ BAR

Naziv organizacione jedinice: Fakultet za biznis i turizam Budva

Naziv studijskog programa: „Menadžment u turizmu i ugostiteljstvu“

Nosilac studijskog programa: Fakultet za biznis i turizam Budva

Vrsta studijskog programa (akademski ili primijenjeni): akademske

Naučna oblast: Oblast 5 Društvene nauke, Grana 502 Ekonomija i biznis

Način organizacije nastave (klasična, na daljinu, na engleskom jeziku): klasična

Nivo kvalifikacije koji se stiče završetkom studijskog programa: Master

Stručni naziv koji se stiče po završetku studijskog programa: Master menadžmenta u turizmu i ugostiteljstvu

Predviđeno vrijeme trajanja studijskog programa: 2 godine

Broj ECTS kredita: 120

Broj studenata planiranih za upis: 50

II OCJENA ISPUNJENOSTI STANDARDARDA

Komisija je u ocjeni ispunjenosti standarda i njihovih kriterijuma za eksternu evaluaciju ustanove koristila sljedeće kriterijume za ocjenjivanje:

- *Eliminacioni kriterijum za ocjenjivanje* u slučaju kada neispunjavanje standarda i kriterijuma uslovljava negativan akreditacioni stav - odbijanje zahtjeva za akreditaciju;
- *Potreban kriterijum za ocjenjivanje* u slučaju kada standard ili njegovi kriterijumi nijesu ispunjeni, ali se proces akreditacije i realizacija studijskih programa mogu nastaviti ako kriterijum može biti ispunjen u periodu koji je određen preporukom komisije.

Komentar obavezno sadrži preporuku za unaprjeđenje kriterijuma, odnosno standarda, čak i kada je on obezbijeđen u skladu sa standardima i smjericama Agencije..

U komentarima, Komisija je dala svoje jedinstveno mišljenje o:

- ispunjenosti ili djelimičnoj ispunjenosti standarda, odnosno njegovih kriterijuma,
- mjeri usklađenosti organizacije rada ustanove i planirane realizacije studijskih programa sa važećim standardima, nacionalnim dokumentima i dokumentima Evropskog prostora visokog obrazovanja,
- potrebi za dodatnim objašnjenjima,
- korekcijama koje je potrebno pripremiti i korekcijama koje je potrebno izvršiti,
- rokovima za korekcije,
- prednostima i nedostacima ispunjenosti određenih standarda, odnosno kriterijuma,
- svim ostalim pitanjima koja se tiču ocjene ispunjenosti standarda, odnosno kriterijuma.

**STANDARD 1.
USTANOVA VISOKOG OBRAZOVANJA**
KRITERIJUMI:

Ustanova koja planira da realizuje studijski program treba da ima status regulisan u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

1.1. Osnovni podaci o osnivanju i razvoju ustanove (datumi i odluke, promjene u organizaciji i radu).

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	----------	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

U propratnoj dokumentaciji dostavljena je brojna dokumentacija (trinaest točaka) o osnivanju i razvoju ustanove (akti o imenovanju organa upravljanja; organa rukovođenja, akti o akreditaciji, akti o licenci; statut; pravila studiranja na osnovnim studijama; pravila studiranja na master studijima, pravila doktorskih studija; pravila o organizaciji i radu sistema za obezbjeđenje kvaliteta).

Ovdje ističem Odluku o osnivanju Fakulteta za biznis i turizam Budva (osnivači Ivo Armenko i Rade Ratković) od 22.01.2009. Odlukom je definiran naziv i sjedište, djelatnost Fakulteta, organi društva i zastupanje. Potvrda o registraciji ustanove (8-00216327001) u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici od 30.01.2009. Osnivač Ivo Armenko i Rade Ratković s ovlaštenjima do visine osnivačkog uloga; v.d. dekan je Rade Ratković, a ovlašćeni zastupnici su Rade Ratković i Ivo Armenko. Fakultet je akreditovan u novembru 2010. godine. Reakreditacija Fakulteta i programa osnovnih studija dobijena je 29. jula 2020. godine, a akreditacija dvogodišnjeg master studijskog programa 31. maja 2019. godine na osnovu Odluke Agencije za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja. Priloženo je Rešenje o licenci za rad Fakultetu za biznis i turizam u Budvi za osnovni akademski studijski program "Menadžment u turizmu i ugostiteljstvu" i postdiplomski akademski specijalistički studijski program "Menadžment u turizmu i ugostiteljstvu" od 5.7.2011. Priloženo je i Rješenje o licenci za rad Fakulteta za obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti u oblasti društvenih nauka 11.10.2016. godine. Važeći certifikat o reakreditaciji ustanove izdan je 07.09.2020. godine.

Fakultet je osnovan kao privatna ustanova visokog obrazovanja. Fakultet je u pravnom smislu autonomna naučna i obrazovna ustanova koja u svom djelovanju objedinjuje obrazovni i naučno - istraživački rad. Nakon desetak godina uspješnog rada došlo je do disperzije vlasništva prijemom novog većinskog vlasnika Privredno društvo "DANDREA MONTENEGRO" d.o.o.

Budva, čiji je osnivač italijanski državljanin. Vlasnička struktura je: Ivo Armenko (5,00%)-Osnivač, Rade Ratković (5,00%)-Osnivač; Društvo sa ograničenom odgovornošću za promet i usluge "DANDREA MONTENEGRO" D.O.O. BUDVA (90,00%)-Osnivač.

Godine 2016. osnovan je Univerzitet "Adriatik" Bar, čiji je jedan od osnivača i članova i Fakultet za biznis i turizam Budva.

Na osnovu iznetog, Komisija jednoglasno smatra da poglavlje 1.1. zadovoljava uslove za ocenu „Ispunjeno“.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

1.2. Interna organizaciona struktura (jedinice i drugi oblici organizacionih cjelina i djelatnosti ustanove sa kratkim opisom sastava i funkcija), uključenost eksternih članova (studenti, poslodavci i ostali) u upravljačkim strukturama i njihova uloga i doprinos.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	----------	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Organizacija Fakulteta utvrđuje se prema potrebama poslovanja i obavljanja djelatnosti Fakulteta.

Organi upravljanja Fakultetom su Savjet osnivača i Upravni odbor.

Najviše akademsko tijelo - stručni organ Fakulteta je Naučno - nastavno vijeće.

Organ rukovođenja fakultetom je Dekan.

Statut detaljno opisuje ovlasti Savjeta osnivača, Upravnog odbora, dekana.

Opisano je da Fakultet svoju djelatnost obavlja preko organizacionih djelova i to:

- studijskih programa;
- programa cjeloživotnog učenja;
- sekretarijata;
- biblioteke;
- Centra za naučna istraživanja i projekte (CNIP)
- Centra za istraživanje turizma (CIT).

Svaki studijski program ima Vijeće kao stručno tijelo. Dostavljena je Odluka o imenovanju rukovodilaca studijskih programa.

Fakultet može organizovati i druge organizacione djelove za potrebe nastave i naučno -istraživačkog rada.

Organizacioni djelovi Fakulteta nemaju ovlašćenja za samostalno istupanje u pravnom prometu.

Postoji i Sekretarijat koji je zadužen za obavljanje normativnih, opštih i administrativnih i finansijskih poslova Fakulteta. Zadaci rada, nadležnost, organizaciona struktura, sistematizacija poslova i zadataka, kao i broj izvršilaca u Sekretarijatu utvrđuje se posebnim aktom, koji donosi Upravni odbor Fakulteta.

Po jedan predstavnik akademskog osoblja i studenata prisutan je u Upravnom odboru, te u Naučno-nastavnom vijeću.

Najviše predstavničko tijelo studenata je Studentski parlament.

Na osnovu iznetog, Komisija jednoglasno smatra da poglavlje 1.2. zadovoljava uslove za ocenu „Ispunjeno“.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

1.3. Organi upravljanja i rukovođenja ustanovom i organizacionim cjelinama: tijela, njihova uloga i postupak izbora

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	----------	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Dostavljeni su akti o imenovanju organa upravljanja i o imenovanju organa rukovođenja.

Organi upravljanja Fakultetom su Savjet osnivača i Upravni odbor. Rukovodilac je Jelena Rađenović (na temelju Odluke o imenovanju predsjednika Upravnog odbora, 14.09.2020.).

Najviše akademsko tijelo - stručni organ Fakulteta je Naučno - nastavno vijeće.

Organ rukovođenja fakultetom je Dekan.

Detaljno su opisane ovlasti Savjeta osnivača, Upravnog odbora, dekana, način njihova izbora.

Na osnovu iznetog, Komisija jednoglasno smatra da poglavlje 1.3. zadovoljava uslove za ocenu „Ispunjeno“.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

1.4. Pregled djelatnosti ustanove

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	----------	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Djelatnost ustanove opisana je u Statutu, gdje je navedeno da je osnovna djelatnost Fakulteta u području visokog obrazovanja (85.42). Pored osnovne djelatnosti Fakultet obavlja i sledeće djelatnosti: 85.41 Obrazovanje poslije srednjeg koje nije visoko; 58.11 Izdavanje knjiga; 58.13

Izdavanje novina; 58.14 Izdavanje časopisa i periodičnih izdanja; 58.19 Ostala izdavačka djelatnost; 72.20 Istraživanje i razvoj u društvenim i humanističkim naukama; 70.22 Konsultantske aktivnosti u vezi sa poslovanjem i ostalim upravljanjem; 91.01 Djelatnosti biblioteka i arhiva.

Fakultet može obavljati i turističku i hotelijersku djelatnost za potrebe obavljanja stručne prakse studenata, kao i druge djelatnosti koje služe djelatnosti upisane u registar, a koje se uobičajeno obavljaju uz tu djelatnost.

Na Fakultetu se izvodi osnovni studij Menadžment u turizmu i ugostiteljstvu; te postdiplomski studij istog područja s kombinacijom teorijskih i praktičnih znanja. Studijski programi su organizovani po bolonjskom konceptu, te su inovirani sa posebnih fokusom na ishode učenja.

Na osnovu iznetog, Komisija jednoglasno smatra da poglavlje 1.4. zadovoljava uslove za ocenu „Ispunjeno“.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

1.5. Pregled integrisanih funkcija i djelatnosti na ustanovi

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	☒	Djelimično ispunjeno	☐	Nije ispunjeno	☐
-----------	-------------------------------------	----------------------	--------------------------	----------------	--------------------------

Komentar/ostvrt/preporuke:

Osim studija na osnovnoj i postdiplomskoj razini, Fakultet provodi kurseve za cjeloživotno učenje (Kurs za turističkog vodiča), te sudjeluje kao suorganizator različitih naučnih konferencija svake godine koje se održavaju na samom fakultetu. Navodi se i sudjelovanje u stručnim projektima u suradnji sa Turističkom organizacijom Budva. Uspostavljena je suradnja s fakultetima iz inostranstva.

Na osnovu iznetog, Komisija jednoglasno smatra da poglavlje 1.5. zadovoljava uslove za ocenu „Ispunjeno“.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

1.6. Misija, vizija i glavni strateški ciljevi ustanove koje ustanova nastoji da ostvari preko svojih studijskih programa, mogućnosti zapošljavanja svršenih studenata, međunarodne saradnje, naučno-istraživačke djelatnosti, odnosno umjetnosti i kulture, brige o studentima, obezbjeđenja kvaliteta, poslovanja itd.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	☒	Djelimično ispunjeno	☐	Nije ispunjeno	☐
-----------	-------------------------------------	----------------------	--------------------------	----------------	--------------------------

Komentar/ostvrt/preporuke:

Misija, vizija i strateški ciljevi ustanove definirani su u Strategiji o obezbeđenju kvaliteta. Misija obezbjeđenja kvaliteta Fakulteta određena je potrebom obezbjeđenja najvišeg kvaliteta svih oblika visokog obrazovanja u oblasti ekonomskih i turističkih nauka na područjima informacionih sistema i tehnologija, menadžmenta, menadžmenta kvaliteta i operacionog menadžmenta. Vizija Fakulteta, u domenu obezbjeđenja kvaliteta, je ostvarenje i zadržavanje započete liderske pozicije u oblasti obrazovanja za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu u regionu uz ostvarenje visokog nivoa uređenosti sistema menadžmenta kvaliteta sa razvijenim mehanizmima za njegovo stalno poboljšavanje. Ciljevi Fakulteta se definiraju za svaku akademsku godinu kroz akcione planove gdje se preciznije iskazuju kvantitativno i kvalitativno za različita područja djelovanja Fakulteta. Ispunjenost ciljeva se stalno prati, analizira i utvrđuju se načini i mjere za slučajeve odstupanja od željenih performansi.

Međunarodnu suradnju obilježava mali broj novih ugovora s partnerima iz inozemstva, mali broj sudjelovanja u međunarodnim projektima, zadovoljavajući broj organiziranih međunarodnih konferencija, no potrebno je voditi računa da tematika konferencija bude povezana uz djelatnost Fakulteta odnosno obrazovne programe koje Fakultet nudi.

Naučno-istraživačka djelatnost - prikazane su biografije uključenih nastavnika te je uočeno da kod dijela nastavnog kadra nema novije objavljenih naučnih radova.

Briga o studentima - Informacije o napredovanju i uspješnosti studenata prikupljaju se putem studentskih anketa nakon svakog semestra iz informacionog sistema studentske službe. Tako se

dobijaju podaci o stopi uspješnosti i prolaznosti studenata. Na kraju svake studijske godine, studentska služba obrađuje informacije o broju studenata koji su trajno napustili ili privremeno pauzirali studije. Kompletne informacije o napredovanju studenata vode se u propisanoj knjizi matične evidencije u pisanom i elektronskom obliku. Fakultet radi na razvoju Alumni platforme koja bi trebala da pruži informacije o profesionalnom napredovanju svršenih studenata. Postoji bazapodataka Fakulteta o svršenim studentima počevši od prve generacije studenata, upisane akademske 2011/2012. godine. Podaci su prikupljeni putem Google Ankete koja je distribuirana studentima putem e-maila.

Mogućnost zapošljavanja svršenih studenata - u prikazanim tablicama vidi se da postoji određeni broj nezaposlenih osoba u djelatnosti turizma, ekonomije te menadžmenta i organizacije, no ona je nešto niža (u apsolutnom smislu) za kadar iz turizma u odnosu na svršene studente iz ekonomije odnosno menadžmenta i organizacije (na razini Crne Gore). Opisana je i analiza potražnje gdje je istaknuto najveće smanjenje nezaposlenosti upravo kadrova iz turizma. S obzirom na lokaciju na kojoj se nalazi Fakultet (Budva, turističko područje Crne Gore) postoji veliki potencijal za zapošljavanje svršenih studenata.

Na osnovu iznetog, Komisija jednoglasno smatra da poglavlje 1.6. zadovoljava uslove za ocenu „Ispunjeno“.

Preporuke:

- poticati na aktivno objavljivanje naučnih radova i sudjelovanje na međunarodnim konferencijama; poticati objavljivanje radova u časopisima koji se referiraju u bazama Web of Science i Scopus.
- poticati međunarodne aktivnosti - mobilnost studenata i nastavnika; sudjelovanje u međunarodnim znanstvenim projektima.

Kriterijum za ocjenjivanje: Potreban

1.7. Poseban značaj i specifičnosti ustanove u obrazovnom, istraživačkom i umjetničkom radu.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	----------	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Fakultet izvodi sljedeće studijske programe:

- osnovni studij - Bachelor menadžmenta u turizmu i ugostiteljstvu (3 godine)
- Postdiplomski specijalistički akademski studijski program - Specijalist menadžmenta u turizmu i ugostiteljstvu (1 godina)
- specifičnosti studijskih programa opisane su kroz obilježja studija, te strukturu studijskih programa pri čemu važan dio ima dio nastave stručnih kolegija koji se odvija u hotelima (originalnom ambijentu), te predmeti operativnog karaktera odnosno provodi se praktična edukacija za potrebe ugostiteljstva i turizma, sa naglaskom na sticanje praktičnih znanja i vještina za razne pozicije u srednjem i visokom menadžmentu hotelskih, ugostiteljskih i turističkih kompanija.

Specifičnost ustanove - kroz svoju djelatnost doprinosi razvoju turizma na lokalnom i državnom nivou, kroz organizovanje kurseva za turističke vodiče, te u manjem dijelu kroz objavljene naučne radove.

Na osnovu iznetog, Komisija jednoglasno smatra da poglavlje 1.7. zadovoljava uslove za ocenu „Ispunjeno“.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

1.8. Strategija i aktivnosti za obezbjeđenje kvaliteta obrazovanja, istraživanja, odnosno umjetničkog rada, stalna tijela koja se bave područjem obezbjeđenja kvaliteta, stepen implementacije dokumenta za obezbjeđenje kvaliteta (postojanje dokumenta i procjena efekata njihove primjene u prethodnih pet godina

Ocjena ispunjenosti				
Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno
<p><i>Komentar/ostvrt/preporuke:</i> Strategija obezbjeđenja kvaliteta Fakulteta za biznis i turizam Budva donijeta je 2012. godine, ažurirana je u prethodne dvije godine u smislu novih propisa o visokom obrazovanju (Izveštaj o samoevaluaciji za studijsku 2022/2023. godinu, 05/24 od 16.01.2024. godine). Strategijom obezbjeđenja kvaliteta definišu se strateška opredeljenja, prioriteti i pravci djelovanja Fakulteta u obezbjeđenju kvaliteta visokog obrazovanja u skladu sa standardima i najboljom praksom. Postoji dokument Samoevaluacija za akademsku 2022/23. godinu; nisu predstavljeni akcijski planovi. Akcijski plan je dostavljen u naknadno dostavljenoj dokumentaciji. Pored Strategije obezbjeđenja kvaliteta, početkom 2018. godine na nivou Univerziteta usvojen je Pravilnik o sistemu kvaliteta na Univerzitetu "Adriatik" Bar od 16.01.2018. godine, kojim se uređuju organizacija, djelovanje i područja vrednovanja sistema za unapređenje i osiguranje kvaliteta visokog obrazovanja. Navodi se da je 2022/2023. godine Fakultet sprovodio kontrolu kvaliteta kroz ranije uspostavljene mehanizme- anketiranje studenata tokom zimskog i ljetnjeg semestra. Ankete popunjavaju studenti na svim nivoima studija. U samoevaluaciji su opisane dobivene sugestije Agencije za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja, te su opisane promjene/unapređenja sustava za kvalitetu, te također dopunske uvjete za kriterij 11 mehanizme akademskog integriteta i jačanje kulture integriteta - na Univerzitetu je održan zajednički sastanak svih sastavnica, a dopune se uglavnom odnose na etički kodeks i pitanja integriteta. Ustanova koristi softver za otkrivanje plagijata i provodi provjeru završnih radova studenata.</p> <p>Na osnovu iznetog, Komisija jednoglasno smatra da poglavlje 1.8. zadovoljava uslove za ocenu „Ispunjeno“.</p> <p>Preporuke:</p> <ul style="list-style-type: none"> dopuniti akcijski plan s indikatorima mjerenja provesti anketiranje zaposlenika i nastavnog kadra 				
Kriterijum za ocjenjivanje: Potreban				
1.9. Opšti stav o međunarodnoj uporedivosti ustanove, njene organizacione strukture i djelatnosti (međunarodne ustanove).				
Ocjena ispunjenosti				
Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno
<p><i>Komentar/ostvrt/preporuke:</i> Postdiplomski studijski program Menadžment u turizmu i ugostiteljstvu izrađen je sukladno bolonjskom sustavu, te predstavlja drugu razinu visokoškolskog obrazovanja pa je kao takav usporediv s master studijima dijeljem Europe. Sadržajno postoje slični programi u Republici Hrvatskoj, Srbiji i Sloveniji. Data je lista sličnih studijskih programa gdje ustanova navodi da je glavni uzorni program Algonquin College iz Kanade, dok se pod kriterijem 6 daje usporedba sa studijskim programima koji se izvode na Sveučilištu u Splitu i Univerzitetu u Kotoru. Djelatnost i organizacijska struktura ustanove usporediva je sa sličnim ustanovama u inozemstvu (privatnim visokim učilištima).</p> <p>Na osnovu iznetog, Komisija jednoglasno smatra da poglavlje 1.9. zadovoljava uslove za ocenu „Ispunjeno“.</p>				
STANDARD 2. STRUKTURA STUDIJSKOG PROGRAMA I KONCEPCIJA ZA REALIZACIJU STUDIJA				
KRITERIJUMI:				

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni				
<p>2.1. Ciljevi studijskog programa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Akademska klasifikacija (akademske ili primijenjene studije) i obrazloženje pripadnosti nivou visokog obrazovanja u okviru Crnogorskog kvalifikacionog okvira (u daljem tekstu: CKO) i usklađenosti sa Evropskim kvalifikacionim okvirom (u daljem tekstu: EKO); • Ciljevi studijskog programa i njihova usklađenost sa osnovnim ciljevima ustanove; • Formalna usklađenost ciljeva programa sa njegovom klasifikacijom i nivoom u CKO-u. 				
Ocjena ispunjenosti				
Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno
<p><i>Komentar/ostvrt/preporuke:</i> Uvidom u „Zahtjev za akreditaciju master studijskog programa“ Komisija konstatuje da je podnosilac zahteva naveo nivo kvalifikacije (VII2 nivo NOK-a Crne Gore), kao i da su osnovni ciljevi master studija za koji traži akreditaciju pravilno definisani. Tri osnovna cilja su: - Inoviranje sadržaja sadašnjih studijskih programa Fakulteta za biznis i turizam Budva u domenu navedene oblasti kroz kontinuirano izučavanje u oblastima koje su od značaja za upravljanje u turističkoj industriji; - Obezbeđenje adekvatnog know how i povećanje konkurentnosti kadrova u turizmu i ugostiteljstvu u internacionalnim kompanijama na nivou srednjeg i top menadžmenta; - Zadovoljenje potreba kadrova u ključnim oblastima zaposlenja kao što su obrazovanje, javna uprava-nacionalne i opštinske administracije u domenu turizma (prevashodno turističke organizacije na pomenutim nivoima), kao i turistička industrija.</p> <p>Na osnovu iznetog, Komisija jednoglasno smatra da poglavlje 2.1. zadovoljava uslove za ocenu „Ispunjeno“.</p>				
Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni				
<p>2.2. Ishodi učenja studijskog programa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ishodi učenja su dostupni zainteresovanim stranama, primarno nastavnicima i studentima; • Planirani ishodi učenja su uporedivi sa Dablinskim deskriptorima; • Postoji mogućnost za provjeru ishoda učenja u okviru internog sistema obezbjeđenja kvaliteta; • Ishodi učenja će biti dostupni, realni i odražavati napredak u datoj oblasti; • Ishodi učenja će omogućiti razvijanje saradnje sa relevantnim stranama. 				
Ocjena ispunjenosti				
Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno
<p><i>Komentar/ostvrt/preporuke:</i> Uvidom u „Zahtjev za akreditaciju master studijskog programa“ Komisija konstatuje da je podnosilac zahteva naveo dovoljan broj ishoda učenja. Komisija takođe smatra da su ishodi pravilno definisani u skladu sa kretanjima na savremenom turističkom tržištu.</p> <p>Na osnovu iznetog, Komisija jednoglasno smatra da poglavlje 2.2. zadovoljava uslove za ocenu „Ispunjeno“.</p>				
Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni				

2.3. Usaglašenost ishoda učenja sa ciljevima studijskog programa <ul style="list-style-type: none"> • Ciljevi programa će se sistematski sprovesti u praksi. Postoje informacije o tome kako svaki predmet ili modul doprinosi ostvarenju ciljeva studijskog programa; • Svi predmeti ili moduli opisani u "priručniku za predmete/module" studijskih programa sadrže informacione liste, koje su dostupne zainteresovanim stranama (prvenstveno studentima i nastavnicima); • Postoji jasan opis znanja, vještina i kompetencija, koji se od studenata očekuje da steknu nakon odslušananih pojedinih predmeta na studijskom programu; • Ishodi učenja su jasni i razumljivi za nastavnike i studente. 				
Ocjena ispunjenosti				
Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno
<i>Komentar/ostvrt/preporuke</i> Uvidom u „Zahtjev za akreditaciju master studijskog programa“ Komisija konstatuje da postoji jasna usaglašenost ishoda učenja sa ciljevima studijskog programa na Master studijama za koji se traži akreditacija. <p style="text-align: center;">Na osnovu iznetog, Komisija jednoglasno smatra da poglavlje 2.3. zadovoljava uslove za ocenu „Ispunjeno“.</p>				
Kriterijum za ocjenjivanje: Potreban				
2.4. Perspektive na tržištu rada, praktični značaj i profesionalne potrebe za studijskim programom <ul style="list-style-type: none"> • Postoji tražnja na tržištu rada za diplomcima koji posjeduju kompetencije planirane ishodom učenja na studijskom programu ili se očekuju takvi trendovi u srednjem roku; • Urađena procjena potreba tržišta rada i u skladu sa tim planiran broj upisanih studenata na studijskom programu; • Kompetencije dozvoljavaju diplomiranim studentima da rade u području rada koje je usklađeno sa stečenom kvalifikacijom; • Studijski program je povezan sa profesionalnom praksom (praktični zadaci, projekti, rad kod poslodavca tokom studija). 				
Ocjena ispunjenosti				
Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno
<i>Komentar/ostvrt/preporuke:</i> U „Zahtjevu za akreditaciju master studijskog programa“ podnosilac zahteva ističe da na tržištu rada postoji jasna potreba za kadrovima koji bi se školovali na master studijama, kao i da je studijski program (za koji se traži akreditacija) povezan sa profesionalnom praksom. Takođe, podnosilac je svoje stavove potkrepio zvaničnim podacima relevantne ustanove (Zavod za zapošljavanje), kao i sa dva „krovna“ planska dokumenta iz oblasti turizma (Strategija razvoja turizma Crne Gore i Strategija razvoja ljudskih resursa u turizmu Crne Gore). <p style="text-align: center;">Na osnovu iznetog, Komisija jednoglasno smatra da poglavlje 2.4. zadovoljava uslove za ocenu „Ispunjeno“.</p>				
Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni				
2.5. Prijavljivanje i uslovi za upis na studijski program <ul style="list-style-type: none"> • Procedure za upis na studijski program su regulisane, strogo se primjenjuju, transparentne su u pogledu Kriterijum za ocjenjivanjea kvaliteta i omogućavaju ostvarenje planiranih ishoda učenja; 				

- Planirani uslovi za upis obezbjeđuju da kandidati posjeduju potrebne kompetencije za nesmetan nastavak formalnog obrazovanja;
- Svi kandidati su jednako tretirani;
- Procedure su jasne i dostupne za sve zainteresovane kandidate;
- Obezbijedeni su uslovi za upis planiranog broja studenata;
- Postignuti nivo obrazovanja neophodan za upis;
- Dodatni uslovi za upis kandidata koji uzimaju u obzir rezultate postignute u prethodnom školovanju i rezultate postignute na prijemnom ispitu, odnosno ispitu za provjeru znanja, sklonosti i sposobnosti kandidata za upis;
- Transparentno ocjenjivanje kod provjera za upis

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	----------	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke

Uvidom u „Zahtjev za akreditaciju master studijskog programa“ Komisija konstatuje da postoji jasna procedura za prijavljivanje budućih studenata na master studije, da je obezbeđena javnost upisa (javni konkurs koji se objavljuje u štampanim i elektronskim medijima).

Pravo da konkurišu na upis na master studije za koji se traži akreditacija imaju lica sa završenim osnovnim studijama (180 ECTS kredita) ili osnovnim studijama u trajanju od četiri godine odnosno studijskih programa koji se mogu valorizovati sa 240 ECTS kredita.

Konkurs za upis na master studije bi se objavio u dnevnoj štampi koja izlazi u Crnoj Gori, na web stranici Univerziteta i web stranici Fakulteta. Strani državljani također imaju pravo upisa pod jednakim uslovima kao državljani Crne Gore u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju i Statutom Fakulteta. Kandidati za upis imaju obavezu da uz prijavu podnesu i sva dokumenta predviđena uslovima konkursa.

Na osnovu iznetog, Komisija jednoglasno smatra da poglavlje 2.5. zadovoljava uslove za ocenu „Ispunjeno“.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

2.6. Nastavni plan

- Nastavni plan i program moraju biti planirani tako da omogućavaju postizanje ishoda učenja za vrijeme predviđeno za završetak studija;
- Povezanost sadržaja kurikuluma sa zahtjevima struke;
- Sadržaj nastavnog plana je javno dostupan u priručniku i na web stranici ustanove;
- Studenti su, na početku nastave, upoznati sa predmetima kroz informacioni paket za sve predmete;
- Cjelishodnost predmeta u odnosu na njihov broj (dobra zastupljenost), raspored na nivoima studija, pripadnost akademskom/primijenjenom studijskom programu i podjela na grupe teorijskih, naučnih i dr. predmeta.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	----------	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Uvidom u Poglavlje 2.6. „Zahtjeva za akreditaciju master studijskog programa“ i odgovarajuće Priloge odnosno

Tabelu S2.6 Raspored predmeta po semestrima i godinama studija

Tabelu S2.6.2 Raspored predmeta po semestrima, tipu i statusu

Tabelu S2.6.3. Pregled predmeta studijskog programa prema tipu

Tabelu S2.6.4. Informacione liste predmeta

Komisija konstatuje sledeće:

- Nastavnim planom je predviđeno ukupno 14 predmeta

- u prvoj godini master studija je predviđeno osam predmeta (četiri u zimskom i takođe četiri u

letnjem semestru)

- u drugoj godini master studija je predviđeno šest predmeta (pet u zimskom i jedan u letnjem semestru plus priprema Master rada)
- od ukupno 14 predmeta osam su obavezni (pet u prvoj i tri u drugoj godini), a preostalih šest predmeta su izborni (tri u prvoj i takođe tri u drugoj godini master studija)
- postoji ukupno 15 izbornih predmeta od kojih student bira šest. To je dva i po puta veći broj predmeta u odnosu na broj predmeta koji se bira ($15:6=2.5$) što se smatra zadovoljavajućim stepenom izbornosti
- od ukupno 14 predmeta, podnosilac zahteva je njih 13 svrstao u stručno-aplikativne (SA), a samo jedan u teoretsko-metodološki tip (TM)

- ukupan broj od 120 ECTS je ravnomerno raspoređen po semestrima (po 30 ECTS za svaki semestar)
- nastavni predmeti (ne računajući Master rad) nose najmanje šest, a najviše osam ECTS
- Master rad je vrednovan sa 24 ECTS (prijava 2 ECTS, istraživanje 20 ECTS i odbrana 2 ECTS)
- poeni sa master rada ulaze u zbir poena četvrtog semestra što znači da struktura poena četvrtog semesta (ukupno 30 ECTS) izgleda na sledeći način: 6 poena jedan izborni predmet i 24 poena master rad
  - studijski program za koji se traži akreditacija ne sadrži module
  - Nastava se izvodi kroz predavanja (P), vežbe (V) i izradu praktičnog/projektnog rada (R).
  - obim za predavanja (P) iznosi najviše tri, a najmanje dva časa; za predmete koje imaju vežbe (V) je predviđen jedan ili dva časa; za predmete za koje nisu predviđene vežbe postoji izrada praktičnog odnosno projektog rada (R) i to u obimu od jednog do najviše četiri časa
  - svi predmeti su jednosemestralni

- u obe info liste, za sve nastavne predmete postoji jedinstven obrazac i to sa svim potrebnim rubrikama koje su popunjene (naziv predmeta, šifra predmeta, status, fond časova, semestar, broj ECTS kredita, ime i prezime profesora, ciljevi izučavanja predmeta, ishodi učenja, sadržaj predmeta, završni ispit, opterećenje studenata, literatura, oblici provjere znanja i ocenjivanje, posebna naznaka za predmet, konsultacije, napomena)
  - ishodi i sadržaji nastavnih predmeta su pravilno koncipirani (uz određene nedostatke navedene u „Primerima i sugestijama po nastavnim predmetima“) i međusobno su usklađeni
  - ishodi i sadržaji nastavnih predmeta su u funkciji sticanja znanja i veština koje zahtijeva savremena turistička struka (planiranje i analiza poslovanja subjekata u turističkoj industriji, razvoj komunikacijskih vještina, istraživanje tržišta, znanje i kompetencije u pogledu kreiranja i primene turističke politike u kontekstu održivog razvoja turizma i sl.)
  - u rubrikama „Oblici provjere znanja i ocenjivanje“ je za svaki nastavni predmet naveden tačan broj poena za svaku predispitnu obavezu kao i sam ispit: prisustvo i aktivnost na času, seminarski rad, kolokvijumi, završni ispit (nakon preporuke Komisije da se koriguje prvobitni tekst). Takođe, u pomenutoj rublici je naveden i prag za prelaznu ocenu (51 poen).
  - literatura u info listama (navedena za svaki predmet posebno) jeste unapređena i ažurirana uvođenjem naslova iz 2024. godine, 2023. godine, 2022. godine i 2019. godine (nakon preporuke Komisije). Međutim, deo navedene literature (naslova) je i dalje star dve decenije, deceniju i po, dok pojedini naslovi datiraju čak iz devedesetih godina XX veka.

Napomena: konstatuje se da je ustanova u značajnoj meri uvažila preporuke Komisije po više osnova (struktura predispitnih i ispitnih obaveza, stručna literatura, rublike „Sadržaj predmeta“ i „Ishodi učenja“), ali da i dalje postoji prostor za unapređenje navedenih elemenata.

Preporuke Komisije:

- Komisija sugeriše podnosiocu zahteva da u narednoj akreditaciji preispita pripadnost pojedinih predmeta stručno-aplikativnom tipu (SA) kao npr. Turistička politika i razvoj, Upravljanje održivim turizmom, Turizam i socio kultura.
- Komisija sugeriše ustanovi da u narednom periodu pribavi noviju stručnu literaturu koja će odgovarati nastavnim predmetima za koje je predviđena.
- Komisija sugeriše ustanovi da u narednoj akreditaciji unapredi rubliku „Sadržaj predmeta“ za pojedine nastavne predmete tako što će preciznije navesti nastavne jedinice po nedeljama.

Na osnovu iznetog, Komisija jednoglasno smatra da poglavlje 2.6. zadovoljava uslove za ocenu „Ispunjeno“.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

2.7. Analiza metodike nastave

- Sve obrazovne metode, didaktička sredstva, rad u laboratoriji i seminari jasno su istaknuti u okviru informacionog paketa za sve predmete.
- Koriste se različiti načini realizacije nastave;
- Fleksibilno se koristi niz pedagoških metoda;
- Načini realizacije nastave i korišćene pedagoške metode se redovno procenjuju i prilagođavaju.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke

Uvidom u „Zahtjev za akreditaciju master studijskog programa“ Komisija konstatuje sledeće:

- u info listi za svaki nastavni predmet (obavezni i izborni) su jasno navedene metode i tehnike koje se koriste prilikom nastave (osim bazičnih metoda primenjuju se i diskusije, individualni i grupni projektni rad prilikom izrade pristupnih radova, online nastava)
- u info listi je za svaki predmet navedeno i objašnjeno opterećenje studenata na nedeljnom nivou i na nivou semestra (rubrika “Opterećenje studenata”).
- nastavni pristup profesora prilagođen je različitim potrebama i interesovanjima studenata (kombinovanje različitih metoda nastave - pristupni i grupni radovi na aktuelnu temu iz turizma; istraživački projekti i sl.) što je u funkciji uspostavljanja interakcije sa studentima, razvoja kritičkog razmišljanja i saradnje između studenata.

Na osnovu iznetog, Komisija jednoglasno smatra da poglavlje 2.7. zadovoljava uslove za ocenu „Ispunjeno“.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

2.8. Ispiti (koncept i organizacija)

- Broj, vrsta i organizacija provjere znanja i završnog ispita su planirani tako da podrže ostvarivanje planiranih ishoda učenja u vremenu planiranom za završetak studija;
- Studentima je obezbijeđeno dovoljno vremena da se pripreme za provjere znanja i završne ispite;
- Oblik ispita i završnog ispita su istaknuti u informacionom paketu za svaki predmet/modul;
- Studenti su informisani o zahtjevima na ispitu, koji su u skladu sa obrazovnim ciljevima predmeta/modula;
- Organizacija ispita ne utiče na produžetak vremena studiranja;
- Kriterijum za ocjenjivanje za ocjenjivanje su transparentni za nastavnike i studente i garantuju postizanje ishoda učenja;
- Završetak ciklusa studijskog programa je jasno definisan (teza ili drugi individualni zadatak).

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke

Uvidom u „Zahtjev za akreditaciju master studijskog programa“, Komisija konstatuje sledeće:

- studijski program za koji se traži akreditacija je planiran da se realizuje kroz predavanja, vežbe, konsultacije, izradu seminarskih radova, izradu studija slučaja (case study), učešće u izradi projekata, kolokvijume i završava se preliminarnim istraživanjem, izradom i odbranom master rada.
- konsultacije su predviđene za svaki nastavni predmet i održavaju se sat vremena pre i posle održavanja predavanja.
- koncept i organizacija provere znanja na master studijama su definisane u info listama za svaki nastavni predmet, ali uglavnom vrlo uopšteno.
- završetak master studija podrazumeva izradu Master rada.
- prijava master rada, odabir teme, izrada, rok za izradu i predaja master rada definisani su Pravilnikom o master akademskim studijama.
- minimalan broj poena za prelaznu ocenu iznosi 51 poen (od maksimalno mogućih 100 poena).
- za svaki nastavni predmet je u rublici “Oblici provjere znanja i ocenjivanje” naveden tačan broj poena za svaku predispitnu obavezu kao i sam ispit - prisustvo i aktivnost na času, seminarski rad, kolokvijumi, završni ispit (nakon preporuke Komisije da se koriguje prvobitni tekst u kome nije precizirana struktura poena).

Na osnovu iznetog, Komisija jednoglasno smatra da poglavlje 2.8. zadovoljava uslove za ocenu „Ispunjeno“.

Kriterijum za ocenjivanje: Eliminacioni

2.9. Nastava, učenje i ocenjivanje orijentisano na studenta - student u centru obrazovnog procesa

- Postoje realne razlike kod studenata i njihovih potreba u toku studija;
- Postoje fleksibilni putevi učenja;
- Razvija se osjećaj autonomije kod studenta;
- Obezbijedene su adekvatne smjernice i podrška nastavniku;
- Promoviše se uzajamno poštovanje odnosa student-nastavnik;
- Postoje odgovarajuće procedure za postupanje po primjedbama studenata.
- Nastavnici su upoznati sa postojećim metodama provjere znanja i ispitivanja i imaju institucionalnu podršku u razvoju ovih vještina u svojoj oblasti;
- Kriterijum za ocenjivanje i načini provjere znanja, kao i Kriterijum za ocenjivanje za postignutu ocjenu unaprijed su objavljeni;
- Ocjena pokazuje studentima u kojoj mjeri su postigli željene ishode učenja;
- Studenti dobijaju povratne informacije i, ako je potrebno, koriste konsultacije o procesu ocenjivanja;
- Gdje je to moguće, ocenjivanje vrši više od jednog nastavnika;
- Kod uslova za ocjenu uzimaju se u obzir eventualne olakšavajuće okolnosti;
- Ocenjivanje je konzistentno, primenjuje se za sve studente i sprovodi u skladu sa objavljenim pravilima;
- Predviđena je formalna procedura za studentske žalbe.

Ocjena ispunjenosti
Ispunjeno
X

Djelimično ispunjeno

Nije ispunjeno

Komentar/ostvrt/preporuke:

Uvidom u „Zahtjev za akreditaciju master studijskog programa“ Komisija konstatuje da podnosilac zahteva ističe svoju opredeljenost da student bude u centru obrazovnog procesa, odnosno da je nastava, učenje i ocenjivanje orijentisano na studente kroz:

- mogućnost individualnih i online konsultacija kako bi se zadovoljile različite potrebe studenata,

- praktične radove (sa akcentom na studije slučaja) koji su koncipirani da studenti mogu da izaberu neku iz širokog spektra tema, u skladu sa njihovim interesovanjima i ciljevima za profesionalni razvoj, ali da se istovremeno ispune svi definisani ishodi učenja,
- podsticanje studenata na individualni rad, uz obavezno mentorstvo profesora,
- formalno definisanog odnosa poštovanja studenata i nastavnika u Etičkom kodeksu,
- definisanje kriterijuma i metode za provjeru znanja pojedinačno za svaki predmet,
- ažuriranje info lista od strane nastavnog osoblja i odobrenja Dekana,
- obavezu nastavnog osoblja da se pridržava pravila ocjenjivanja, jer je sistem praćenja rada i ocjenjivanja studenata standardizovan,
- Objavljivanje Info liste, sa definisanim kriterijumima i metodama ocjenjivanja na studentskoj platformi DLS-u (Distance Learning System),
- postojanje jasno definisanih procedura za postupanje po primjedbama studenata (ako student smatra da nije adekvatno ocjenjen, ima pravo na podnošenje zahtjeva za ponovno polaganje ispita pred komisijom, što je uređeno Pravilnikom o postupku i načinu ocjenjivanja. Zahtjev za ponovno polaganje ispita podnosi se Dekanu, u roku od 24 sata nakon saopštavanja ocjene. Ako dekan Fakulteta ocijeni zahtjev opravdanim donosi odluku sa kojom upoznaje predmetnog nastavnika i studenta. U odluci se utvrđuje obaveza ponavljanja ispitivanja u roku od 3 dana i imenuje ispitna komisija. Ispitnu komisiju čine predmetni nastavnici i dva nastavnika iz iste ili srodne oblasti. Predmetni nastavnik ne može biti predsjednik komisije. Komisija donosi odluku većinom glasova. Odluka komisije je konačna.

Na osnovu iznetog, Komisija jednoglasno smatra da poglavlje 2.9. zadovoljava uslove za ocenu „Ispunjeno“.

STANDARD 3. RESURSI

KRITERIJUMI:

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

3.1. Osoblje angažovano na realizaciji studijskog programa

- Sastav i stručnost nastavnika treba obezbijede postizanje očekivanih ishoda učenja u vremenu planiranom za završetak studija;
- Istraživanje i razvoj aktivnosti zaposlenih su takve da obezbjeđuju postizanje planiranog nivoa obrazovanja;
- Mogućnosti za budući razvoj zaposlenih su definisane i dostupne;
- Planirane su organizacija i osoblje ustanove za obavljanje: administrativno-pravnih poslova, računovodstvenih poslova, tehničkih i higijenskih poslova, funkcionisanja studentskih servisa (studentske službe, biblioteke IT podrške).

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	----------	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Uvidom u „Zahtjev za akreditaciju master studijskog programa“ i sledeće priloge:

- S 3.1.1. Osoblje angažovano na realizaciji studijskog programa
- S 3.1.2. Plan opterećenja nastavnog osoblja
- „Biografije i reference 2024“
- „Ugovori master“,

uvidom u dopunski materijal dobijen od strane ustanove nakon naše posete, Komisija konstatuje:

- na SP za koji se traži akreditacija bilo bi angažovano 12 nastavnika (redovnih profesora, vanrednih profesora, docenta) od čega
- za svih 12 nastavnika ustanova je dostavila odgovarajuće ugovore koji važe najmanje za narednu školsku godinu (2024/2025)

- radni status 12 angažovanih nastavnika je sledeći
  - pet nastavnika imaju ugovor o radu sa ustanovom što znači da je ustanova ispunila uslov da najmanje 5 (pet) nastavnika bude u radnom odnosu u ustanovi
  - sedam nastavnika imaju ugovor o angažovanju za izvođenje nastave
- Imajući u vidu da se akreditacija traži za 50 studenata, pomenuti broj nastavnika je u skladu sa potrebama nesmetanog odvijanja nastave na SP za koji se traži akreditacija
- ustanova je dostavila izbor u zvanje za deset nastavnika, dok za dva nastavnika nije dostavila izbor u zvanje
- u tabeli S 3.1.1. nije naveden nijedan saradnik već samo profesori
- biografije su dostavljene za svih 12 nastavnika, ali su pisane u slobodnoj formi tako da kod nekih nedostaju elementi uobičajeni kod pisanja biografije
- reference nastavnika su u načelu zadovoljavajuće. Profesori objavljuju radove iz svoje oblasti, učestvuju na domaćim i međunarodnim naučnim skupovima, učestvuju u odgovarajućim projektima, dok neki od njih imaju i veliko praktično iskustvo u turističkoj delatnosti
- U tabelama S 3.1.1. i S 3.1.2. nisu dati podaci za dr Ljlanu Pjerotić (najverovatnije jer pomenuti nastavnik nije bio planiran za angažovanje u početnom zahtevu, već je dr Pjerotić planirana u dopunskoj dokumentaciji)
- objavljeni radovi nastavnika: Komisija smatra da deo nastavnog osoblja treba da bude aktivniji u objavljivanju radova i udžbenika, kao i po pitanju učešća na domaćim međunarodnim naučno-stručnim skupovima
- Fakultet navodi saradnju kroz Erasmus+ mobilnosti što vidi kao značajnu kariku u razvoju nastavnog osoblja
- Fakultet navodi da ima odgovarajuće vannastavno osoblje za obavljanje administrativno-pravnih poslova (obavlja Sekretar u saradnji sa studentskom službom); knjigovodstva (angažovana je računovodstvena agencija); tehničkih i higijenskih poslova (obezbijedeni u okviru ugovora o zakupu prostorija); funkcionisanja studentskih servisa (studentske službe, biblioteke IT podrške).

Napomena: Konstatuje se da je ustanova u potpunosti uvažila preporuke Komisije u vezi ugovora sa nastavnim osobljem (otklonjeni su svi nedostaci u ugovorima dostavljenim kao prilog početnom zahtevu za akreditaciju) i u znatnoj meri u vezi dokaza o izborima u odgovarajuća zvanja.

Preporuka Komisije:

Komisija sugeriše ustanovi da u narednom periodu nastavnici budu aktivniji u objavljivanju naučnih i stručnih radova i udžbenika (za predmete na kojima su angažovani), kao i po pitanju učešća na domaćim međunarodnim naučno-stručnim skupovima.

Na osnovu iznetog, Komisija jednoglasno smatra da poglavlje 3.1. zadovoljava uslove za ocenu „Ispunjeno“.

Kriterijum za ocenjivanje: Eliminacioni

3.2. Finansiranje i infrastrukturni resursi

- Obezbijedena je finansijska održivost programa;
- Infrastruktura (sale, laboratorije, biblioteke...) i njihovo korišćenje ispunjava kvalitativne i kvantitativne zahtjeve;
- Jasno je definisana saradnja na osnovu koje ustanova koristi infrastrukturu drugih (spoljnih) partnera za obuku i obrazovanje studenata;
- Ustanova je u stanju da reaguje na probleme, rješava finansiranje, obezbeđuje osoblje i upisuje potreban broj studenata.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno	Nije ispunjeno	
<p><i>Komentar/ostvrt/preporuke:</i></p> <p>Uvidom u poglavlje 3.2 „Zahtjeva za akreditaciju master studijskog programa“ i odgovarajuće priloge odnosno</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tabelu S3.2.2. Polazni bilans stanja - Tabelu S3.2.3. Bilans uspjeha - Spisak objekata (sa ukupnom površinom i strukturom prostora) kojom raspolaže ustanova: <p>neposrednim uvidom u poslovne prostorije tokom posete ustanovi (dana 08.07.2024. godine), kao i na osnovu neposrednog razgovora sa predstavnicima nosilaca turističke privrede sa kojima ustanova ima saradnju (takođe dana 08.07.2024. godine), Komisija konstatuje sledeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fakultet raspolaže sa 1.173 m2 poslovnog prostora od čega jedan amfiteatar (147 m2), tri učionice (190 m2), dva kabineta za profesore (56 m2), jedan kabinet za saradnike (21 m2), svečanu salu (80 m2), prostorije za studentsku službu i studentsku organizaciju (115 m2), informatičku učionicu (76 m2), kao i biblioteku sa čitaonicom (487 m2). • Fakultet je razvio vlastiti informacioni sistem. Studentska služba ima poseban informacioni sistem namijenjen za vođenje evidencije o svakom studentu fakulteta. Sistem obezbeđuje jasan pregled svih dostignuća svakog studenta ponaosob. Informacioni sistem službe (ISS), predstavlja najvažniji dio integrisanog univerzitetskog informacionog sistema. Implementacijom ISS-a pokazale su se prednosti i kvaliteti novog načina rada dekanata, studentskih službi i računovodstva. Informacioni sistem omogućava elektronsku evidenciju kandidata, studenata, profesora, online prijavu ispita, verifikaciju ispita, kreiranje nastavnog plana i programa, generisanje velikog broja izvještaja na nivou Fakulteta, kao i mnoge druge opcije. • Nastavni kadar Fakulteta u svako doba ima pregled informacija o ispitnim rokovima, prijavljenim studentima, mogućnost unosa ocjena, što umnogome olakšava koordinaciju i komunikaciju između aktera nastavnog procesa, kao i Studentske službe i studenata. • Podnosilac zahteva je razvio i učenje na daljinu. Distance Learning System (DLS) – system za učenje na daljinu je zasnovan na korišćenju savremene ICT tehnologije u gotovo svim elementima procesa učenja. DLS sistem omogućuje pristup svim neophodnim informacijama i od strane profesora i studenata. DLS sistem sadrži materijale sa predavanja, pristup uputstva za korišćenje DLS-a, uputstva za izradu seminarskih i drugih radova, kao i pravila za studiranje. Korišćenjem ovog sistema student sam bira dinamiku i vrijeme učenja, što znači da nije u obavezi da prati sve predmete istovremeno. Predmeti se sastoje iz određenog broja nastavnih modula, čije otvaranje i praćenje je vremenski proizvoljno od strane svakog studenta. Završetak rada iz pojedinih predmeta nije vezan za ostale predmete iz tog semestra. Tokom svakog predmeta studenti imaju provjeru znanja nakon svakog predenog nastavnog modula. Način provjere znanja zavisi od vrste i prirode predmeta, a može da se sastoji od: testa po modulima, seminarskih radova i projekta. • U okviru zgrade za postdiplomske studije Fakulteta nalazi se gradska biblioteka sa čitaonicom za potrebe nastavnog osoblja i studenata. Sam Fakultet ima elektronsku biblioteku sa oko 200 knjiga iz oblasti koje pokrivaju sve predmete sa osnovnih i postdiplomskih studija i koje se, na osnovu upita studenata, stavljaju istima na lično korišćenje posredstvom DLS sistema ili kopiranjem na studentske USB memorije. • podnosilac zahteva poseduje dvojezičan sajt http://www.fbt-budva.com/ na kojima se mogu naći informacije od značaja za studiranje. • podnosilac zahteva ima formalizovanu saradnju sa svim renomiranim nosiocima turističke ponude, posebno na području Budvanske Rivijere (HIT “Montenegro”- Miločer, “Montenegro Stars Hotels Group”- Bečići i sl.) u kojima studenti mogu da realizuju određena istraživanja poslovanja i menadžmenta tih kompanija. <p><u>Napomena:</u> konstatuje se da je ustanova uvažila preporuke Komisije koje se odnose na unapređenje kvaliteta zvaničnog sajta (http://www.fbt-budva.com/) i to po dve osnove: tačnost podataka i ažuriranje određenih informacija od značaja za studente.</p> <p>Na osnovu iznetog, Komisija jednoglasno smatra da poglavlje 3.2. zadovoljava uslove za ocenu „Ispunjeno“.</p>				

**STANDARD 4.
UPRAVLJANJE KVALITETOM**
KRITERIJUMI:

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

4.1. Obezbeđenje kvaliteta

- Ustanova posjeduje dokumenta i instrumente za obezbeđenje kvaliteta nastave, istraživanja i umjetničkog rada ustanove;
- Sistem obezbeđenja kvaliteta je osmišljen kako bi obezbijedio kontinuirano poboljšanje studijskog programa;
- Sistem obezbeđenja kvaliteta omogućava da se otkriju propusti u postizanju obrazovnih ciljeva, da se provjeri da li su postavljene ciljevi dostižni, pripreme i sprovedu odgovarajuće mjere za ispravljanje propusta i poboljšanje;
- Sistem obezbeđenja kvaliteta ima jasno definisane odgovornosti, uključuje studente i druge zainteresovane strane.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
------------------	----------	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Analizom dostavljene akreditacione dokumentacije i njezinom komparacijom sa definisanim standardima utvrđene su činjenice od značaja za ispunjenost ovog Standarda.

Ustanova ima usvojene dokumente i instrumente kojima se obezbeđuje kvalitet nastave, istraživanja i umjetničkog rada ustanove.

- Pravila studiranja na osnovnim studijama (Prilog C 10), dokument usvojen 2017. godine kojim se definišu: organizacija studija, napredovanje u toku studija, vrednovanje rada studenata i isprave o studijama. Imajući u vidu činjenicu da je reč o akreditaciji master studijskog programa neophodno je istaći da Ustanova ima usvojen Pravilnik o master akademskim studijama kojim su definisani svi segmenti procesa studiranja na master studijama, zaključno sa administrativnim aspektima ovih studija.

Prethodno prezentovano ukazuje da je VŠU definisala i usvojila Pravila studiranja koja predstavljaju osnovu za obezbeđenje kvaliteta njezinog funkcionisanja u ovom domenu ostvarenja njezine misije.

- U svrhu uspostavljanja i funkcionisanja sistema obezbeđenja kvaliteta, a koji bi omogućio kontinuirano poboljšanje studijskog programa, VŠU je izradila i na sednici Naučno-nastavnog veća usvojila Strategiju obezbeđivanja kvaliteta (Prilog C 13).

Segmenti ovog dokumenta, kao i njegova celina ukazuju na ispunjenost ovog dela akreditacionog standarda.

U cilju da sistem obezbeđenja kvaliteta omogući identifikaciju propusta u ostvarenju definisanih obrazovnih ciljeva VŠU je, pored Strategije obezbeđenja kvaliteta, izradila i usvojila Pravilnik o organizaciji sistema za osiguranje kvaliteta visokog obrazovanja na Fakultetu za biznis i turizam Budva. Njime se uređuju organizacija, djelovanje i područja vrednovanja sistema za unapređenje i osiguranje kvaliteta visokog obrazovanja. Cilj organizacije sistema osiguranja kvaliteta je izgradnja institucijskih mehanizama za kontinuirano poboljšanje visokog obrazovanja, te podsticanje i širenje „kulture kvaliteta“ odnosno opredjeljenja za kvalitet na Fakultetu. Ovim, kao i ostalim, aktima Fakulteta (Statut, Pravilnik o postupku i načinu ispitivanja i ocjenjivanja, Pravila studiranja na Osnovnim studijama, bliža Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, Pravilnici o seminarskim,

specijalističkim i magistarskim radovima) definišu se prava, obaveze i odgovornosti Fakulteta za biznis i turizam Budva, kao i svih zaposlenih i studenata. Studenti i nastavno osoblje aktivno učestvuju u obezbjeđenju kvaliteta i involvirani su u upravljačke strukture fakulteta.

Na temelju prethodno izloženog, konstatujemo da je ovaj deo akreditacionog Standarda ispunjen.

U svrhu efikasne implementacije i ostvarenja sistema obezbeđivanja kvaliteta konstatujemo da su uspostavljeni odgovarajući mehanizmi i tela za utvrđivanje i rešavanje potencijalnih rizika. Ovo se odnosi na: Etički odbor Fakulteta koji osigurava primenu Etičkog kodeksa i utvrđuje njegovo, eventualno kršenje. U Odboru su zastupljeni svi interni subjekti Fakulteta, uključujući jednog studenta. Etički odbor odlučuje o merama u vezi sa plagijarizmom i drugim oblicima povreda akademskog integriteta u skladu sa zakonom. Studenti su dužni da potpišu izjavu o autorstvu rada, a magistarski radovi prolaze obaveznu provjeru pomoću relevantnog softvera za otkrivanje plagijarizma. Fakultet ima uspostavljene disciplinske postupke za rješavanje prekršaja od strane studenata. Politika ustanove štiti od netolerantnosti bilo koje vrste ili diskriminacije usmjerene protiv studenata ili zaposlenih implementirana kroz Etički kodeks. Prema Članu 8. Etičkog kodeksa na Fakultetu je neetičan bilo koji oblik diskriminacije (neposredne i posredne) prema religijskoj, etničkoj i nacionalnoj pripadnosti, jeziku, rasi, polu, polnoj orijentaciji, životnom stilu, imovinskom stanju, porijeklu, porodičnom i bračnom statusu, trudnoći, porodičnim obavezama, godinama, invalidnosti, tjelesnom izgledu, političkom opredjeljenju i zdravstvenom stanju. Članovi/članice fakultetske zajednice ne smiju biti podložni predrasudama koje mogu dovesti do neobjektivnosti ili diskriminacije.

Na osnovu iznetog, Komisija jednoglasno smatra da poglavlje 4.1. zadovoljava uslove za ocenu „Ispunjeno“.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

4.2. Instrumenti, metode i rezultati

- Koriste se metode i instrumenti da bi se kvalitet studijskog programa održavao i razvijao. Oni su dokumentovani i redovno se kontrolišu primjenom: mehanizmi obezbjeđenja kvaliteta (samoevaluacije i analiza i ocjena samoevaluacije), i instrumenata obezbjeđenja kvaliteta (standarda i indikatora);
- Dobijeni podaci se ocjenjuju kao dio sistema za obezbjeđenje kvaliteta. Oni pružaju potrebne informacije i dozvoljavaju izvođenje zaključaka;
- Ako je studijski program uspješno završen, bez obzira da li su kontrole bile aktivne u toku studija, provjerava se ocjena diplomiranih studenata o studijskom programu i njihovo zapošljavanje nakon studija. Ti zaključci dozvoljavaju da slabosti budu prepoznate i ispravljene.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno	Nije ispunjeno
------------------	----------	----------------------	----------------

Komentar/ostvrt/preporuke:

U cilju obezbjeđenja kvaliteta, tokom studijske 2022/2023. godine, Fakultet je sprovodio kontrolu kvaliteta kroz ranije uspostavljene mehanizme. Među njima spada obavezno anketiranje studenata tokom zimskog i ljetnjeg semestra. Ankete popunjavaju studenti na svim nivoima studija, a ankete su podijeljene u tri dijela:

- Anketa 1 koja se sprovodi nakon 70% realizovane nastave, a kojom se ocjenjuje kvalitet nastave i rad profesora i saradnika u nastavi,
- Anketa 2 koja se sprovodi nakon završnih ispita, a odnosi se na ocjenu načina ocjenjivanja i
- Anketa 3 koja se odnosi na opšte aspekte studijskog programa.

Izveštaji o anketiranju i uspjehu studenata se razmatraju na Naučno - nastavnom vijeću. Postoje Prilog 1. i Prilog 2. Izveštaji o anketiranju studenata za zimski i ljetnji semestar akademske 2022/2023. godine.

Iz dokumentacije za akreditaciju nije vidljivo eksplicitno provjeravanje ocena diplomiranih studenata o studijskom programu i njihovo zapošljavanje nakon studija.

VŠU bi u narednom periodu trebala definisati instrumente i metode proveravanja ocena diplomiranih studenata o studijskom programu i njihovo zapošljavanje nakon studija. Saglasno tome, preporučujemo osnivanje Alumni-ja.

Na osnovu iznetog, Komisija jednoglasno smatra da poglavlje 4.2. zadovoljava uslove za ocenu „Ispunjeno“.

STANDARD 5. DOKUMENTACIJA

KRITERIJUMI:

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

5.1. Pravila o studiranju

- Ustanova raspolaže svim važnim propisima za studijski program sa ključnim pravilima za upis, tok studija i završetak programa.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

Naučno-nastavno vijeće Fakulteta za biznis i turizam Budva je na sednici od 18.03.2017. godine usvojilo:

1. Pravila studiranja na osnovnim studijama
2. Pravilnik o master akademskim studijama
3. Pravilnik o postupku i načinu ispitivanja i ocjenjivanja
4. Pravilnik o sistemu kvaliteta na Univerzitetu "Adriatik" Bar
5. Strategiju obezbjeđenja kvaliteta Fakulteta za biznis i turizam Budva.

Komisija jednoglasno smatra da poglavlje 5.1. zadovoljava uslove za ocenu „Ispunjeno“.

Kriterijum za ocjenjivanje: Eliminacioni

5.2. Diploma i dodatak diploma

- Izdavanje dvojezične diplome (crnogorski/engleski jezik) sa dodatkom diplome je obavezno;
- Dodatak diplome pruža informacije o studijskom programu i planiranim ishodima učenja.

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno		Nije ispunjeno	
-----------	---	----------------------	--	----------------	--

Komentar/ostvrt/preporuke:

U dokumentaciji za akreditaciju se nalaze diplome Master akademskih studija na crnogorskom i engleskom jeziku.

U dokumentaciji za akreditaciju se nalazi dodatak diplomi sa sledećim elementima: podaci o nosiocu diplome, stečenoj kvalifikaciji, nivou kvalifikacije, načinu i pravilima studiranja, nazivima predmeta, ocenama, broju ESPB, sistemu ocenjivanja, te akademskim i profesionalnim mogućnostima koje pruža kvalifikacija.

Komisija jednoglasno smatra da poglavlje 5.2. zadovoljava uslove za ocenu „Ispunjeno“.

STANDARD 6. UPOREDNI PRIMJERI DOBRE PRAKSE

KRITERIJUMI:

Kriterijum za ocenjivanje: Potreban

6.1. Primjeri uporedivih implementiranih studijskih programa na drugim ustanovama visokog obrazovanja

- Uporedivost se odnosi na:
  - Stepen usaglašenosti ciljeva studijskog programa
  - Stepen usaglašenosti ishoda učenja studijskog programa
  - Stepen usaglašenosti kurikuluma studijskog programa

Ocjena ispunjenosti

Ispunjeno	X	Djelimično ispunjeno	Nije ispunjeno
-----------	---	----------------------	----------------

Komentar/ostvrt/preporuke:

Predloženi master studijski program predstavlja drugu razinu visokoškolskog obrazovanja prema Bolonjskoj deklaraciji i usporediv je po svojoj strukturi sa master studijima u Europi. Ustanova navodi da postoje slični studijski programi u okruženju, posebno u Republici Hrvatskoj, Srbiji i Sloveniji. Kao benchmark su uzeti Sveučilište u Splitu, diplomski sveučilišni studij Turizam i hotelijerstvo i Univerzitet Crne Gore, Fakultet za turizam i hotelijerstvo Kotor. Prema međunarodnoj standardnoj klasifikaciji obrazovanja (ISCED), ovaj profil se uklapa u obrazovne profile menadžera i stručnjaka u turizmu i ugostiteljstvu. Studij traje dvije godine i ima 120 ECTS bodova. Studij se sastoji od obaveznih i izbornih predmeta, te izrade master rada pri čemu je pozitivno što studenti imaju veliku mogućnost odabira izbornih kolegija. U samoj tablici (Tabela S2.6.2.) nije posebno navedena Stručna praksa, ali u pojašnjenju stoji da je ona obavezna za sve studijske programe. Također u pojašnjenju tablice stoji mogućnost organiziranja nastave kroz module, nedovoljno je jasno da li se to odnosi na ovaj studijski program.

Dat je usporedni prikaz razlike ciljeva studijskog programa sa programima koji se izvode na Sveučilištu u Splitu i na Univerzitetu Crne Gore Kotor. Usporedni programi su adekvatno odabrani jer postoji velika sličnost u studijskim programima, ciljevima i ishodima učenja. Ustanova ističe da je razlika u balansu stjecanja znanja iz turizma, ugostiteljstva i menadžmenta, te u pružanju spoja akademskih znanja i praktičnih vještina. Data je adekvatna komparacija ishoda učenja s istaknutim razlikama.

Dato je objašnjenje zatražene upisne kvote (broja studenata koji se planira upisati) u odnosu na usporedne organizacije, te se brojka elaborira resursima potrebnim za kvalitetno odvijanje nastavnog procesa. U izvođenju nastave na predloženom studijskom programu sudjeluje 11 nastavnika, dok na Sveučilištu u Splitu u izvođenju nastave sličnog studija sudjeluje značajno veći broj nastavnika (39 nastavnika i 13 saradnika), a na Univerzitetu Kotoru (10 profesora i 4 saradnika). Angažirani nastavnici izvode nastavu na većem broju uglavnom srodnih predmeta.

Prikazani su predmeti po kojima se predloženi studijski program razlikuje od usporednih, te je dato adekvatno obrazloženje.

Na osnovu iznetog, Komisija jednoglasno smatra da standard 6 zadovoljava uslove za ocenu „Ispunjeno“.

Preporuke:

- *potrebno je bolje objasniti stjecanje praktičnih vještina (pri posjeti je ovo pitanje objašnjeno no potrebno je u pisanoj dokumentaciji to konkretnije objasniti s obzirom da ne postoji zasebni kolegij Stručna praksa);*
- *pojasniti pristupni rad (to nije isto što i istraživački rad kod usporedne institucije U1);*
- *upotpuniti popise literature s izvorima novijih datuma.*

III AKREDITACIONI STAV

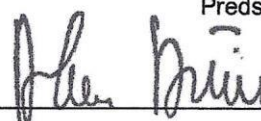
Komisija predlaže Agenciji sljedeći akreditacioni stav:

<p>1. Prihvatanje zahtjeva za akreditaciju za period od pet godina</p>
<p>Obrazloženje:</p> <p>Komisija je razmotrila dostavljeni zahtev za akreditaciju master studijskog programa, ostalu relevantnu dokumentaciju, te je na osnovu neposredne provjere činjeničnog stanja sačinila Izvještaj o ocjeni kvaliteta studijskog programa, kao i njegove usklađenosti sa profesionalnim potrebama i usvojenim standardima.</p> <p>Članovi recenzentske komisije jednoglasni su u oceni da predlože Agenciji za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja pozitivnu odluku o akreditaciji studijskog programa master akademskih studija „MENADŽMENT U TURIZMU I UGOSTITELJSTVU“, koji je podneo Fakultet za biznis i turizam Budva.</p>
<p>Preporuke za unapređenje kvaliteta:</p> <p>Konstatuje se da je ustanova u značajnoj meri uvažila konkretne primedbe i preporuke Komisije po više osnova, ali da i dalje postoji prostor za unapređenje svih standarda.</p> <p><u>Preporuke Komisije:</u></p> <p>Preporuke za unapređenje kvaliteta:</p> <ul style="list-style-type: none">
• poticati na aktivno objavljivanje naučnih radova u časopisima koji se referiraju u bazama Web of Science i Scopus i sudjelovanje na međunarodnim konferencijama;
• poticati međunarodne aktivnosti - mobilnost studenata i nastavnika; sudjelovanje u međunarodnim znanstvenim projektima;
• dopuniti akcijski plan s indikatorima mjerenja;
• provesti anketiranje zaposlenika i nastavnog kadra;
• potrebno je bolje objasniti stjecanje praktičnih vještina (pri posjeti je ovo pitanje objašnjeno no potrebno je u pisanoj dokumentaciji to konkretnije objasniti s obzirom da ne postoji zasebni kolegij Stručna praksa);
• pojasniti pristupni rad (to nije isto što i istraživački rad kod usporedne institucije U1);
• Komisija sugeriše podnosiocu zahteva da u narednoj akreditaciji preispita pripadnost pojedinih predmeta stručno-aplikativnom tipu (SA) kao npr. Turistička politika i razvoj, Upravljanje održivim turizmom, Turizam i socio kultura (Standard 2);
• Komisija sugeriše ustanovi da u nastupajućem periodu pribavi noviju stručnu literaturu koja će odgovarati nastavnim predmetima za koje je predviđena (Standard 2);
• Komisija sugeriše ustanovi da u narednoj akreditaciji unapredi rubliku "Sadržaj predmeta" za pojedine nastavne predmete tako što će preciznije navesti nastavne jedinice po nedeljama (Standard 2);
• Komisija sugeriše ustanovi da u narednom periodu nastavnici budu aktivniji u objavljivanju naučnih i stručnih radova, kao i po pitanju pisanja udžbenika za predmete na kojima su angažovani (standard 3);
• Komisija sugeriše osnivanje Alumni-ja.
<p>2. Odbijanje zahtjeva za akreditaciju</p>

Obrazloženje:

KOMISIJA

Predsjednik/ca

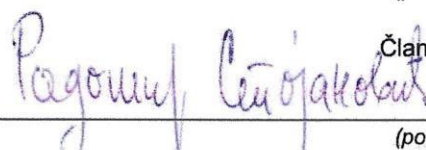
(potpis)

Član/ica

(potpis)

Član/ica

(potpis)

Datum: 01.08.2024.

PROGRAM POSJETE USTANOVI

UNIVERZITET ADRIATIK BAR, Fakultet za biznis i turizam Budva
Akreditacija master akademskog studijskog programa
„MENADŽMENT U TURIZMU I UGOSTITELJSTVU“

Termin posete:

Budva, 08.07.2024.

Sastav Komisije:

1. **Prof. dr Dušan Bobera**, redovni profesor na Ekonomskom fakultetu u Subotici, Univerziteta u Novom Sadu, Republika Srbija - predsjednik Komisije;
2. **Prof. dr Ines Kersan-Škabić**, redovna profesorica na Fakultetu ekonomije i turizma „Dr. Mijo Mirković“, Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, Republika Hrvatska - članica Komisije i
3. **Prof. dr Radomir Stojanović**, profesor strukovnih studija na Akademiji strukovnih studija „Zapadna Srbija“ - Užice, Republika Srbija - član Komisije.

Ana Rutović, koordinator postupka i samostalni savjetnik I za akreditaciju i reakreditaciju u Sektoru za kontrolu kvaliteta, predstavlja **Agenciju za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja** i u posjeti je VŠU.

Vreme	Učesnici
10:30 – 11:30	Sastanak Komisije sa rukovodstvom ustanove
11:30 – 12:00	Sastanci sa: <ul style="list-style-type: none"> • timom za pripremu studijskog programa • timom za kvalitet; • timom za sprovođenje kvaliteta • predstavnicima studenata
12:00 – 12:30	Sastanak Komisije sa nastavnim kadrom
12:30 – 13:00	Sastanak Komisije sa administrativnim osobljem
13:00 – 13:15	Kratka pauza
13:15 – 13:45	Sastanak Komisije sa predstavnicima tržišta rada
13:45 – 14:15	Obilazak prostorija ustanove
14:15 – 14:30	Interne konsultacije članova Komisije
14:30 – 15:00	Sastanak sa rukovodstvom ustanove